

Onderwerp : Commissie onderzoek

Dienst / afdeling : Griffie

Aan de gemeenteraad,

In de raadsvergadering van 3 maart 2015 is door de gemeenteraad unaniem een motie aangenomen inzake een onderzoek naar de Stichting Stadswacht Helmond.

In de motie wordt uitgesproken:

- Uit de raad een onderzoekscommissie te formeren met daarin 6 raadsleden, te weten 3 raadsleden van coalitiepartijen en 3 raadsleden van oppositiepartijen;
- Deze onderzoekscommissie opdracht te geven om een onderzoeksopdracht te formuleren met daarin een duidelijk omschreven doel, scope, tijdsplan en financiële kaders (de kaders);
- De verschillende mogelijkheden wat betreft onderzoek in kaart te brengen en de raad te informeren, zoals raadsenquête of rekenkamercommissie;
- De onderzoekscommissie een voorstel te laten voorbereiden voor besluitvorming in de raad.

De onderzoekscommissie, bestaande uit mevrouw Meulendijks (SP), mevrouw Verouden (FVvL), de heer van der Burgt (VVD), de heer van Dijk (Lokaal sterk), de heer van Wetten (CDA) en de heer Zarroy (D66), heeft uit zijn midden de heer van der Burgt gevraagd op te treden als voorzitter en de heer Zarroy als vicevoorzitter.

De onderzoekscommissie is een aantal keren in vergadering bijeengekomen.

Onderzoeksvraag

De commissie heeft bij de formulering van de onderzoeksvraag het rapport inzake 'Verkennd onderzoek naar de interne verhoudingen bij de Stichting Stadswacht Helmond', het zogenoemde rapport Wiegant, als basis en als vertrekpunt genomen.

De commissie beoogt met het onderzoek een beoordeling van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van de processen en procedures bij de Stadswacht.

Het is noodzakelijk dat er voor het personeel van de Stadswacht rust komt en dat orde op zaken wordt gesteld binnen de organisatie. Het onderzoek mag niet belemmerend werken voor het huidige personeel en de toekomst van de Stadswacht. De interim directeur kan verder met het uitwerken van de aanbevelingen voor de toekomst van de Stadswacht.

De commissie heeft er van kennisgenomen dat de interim directeur zich vooral richt op personele vraagstukken. De commissie heeft niet het voornemen zich op dat terrein te begeven.

De commissie gaat er van uit dat de interim directeur met conclusies en aanbevelingen zal komen op het personele vlak. Mocht de noodzaak voor een nader onderzoek op dat terrein nodig zijn, dan gaat de commissie daarvan uit dat zulks zal geschieden.

Doelstelling onderzoek

Voor de commissie is van het belang dat duidelijkheid wordt geboden over een aantal onderwerpen. Het gaat daarbij om:

- de mogelijke onregelmatigheden,
- waarom heeft het zo lang geduurd voordat signalen naar buiten kwamen,
- welke lessen kunnen worden getrokken voor de toekomst en
- op welke wijze kan de (administratieve) organisatie van de Stadswacht worden verbeterd.

Voor de commissie is de centrale vraag een onderzoek naar processen en procedures bij de Stadswacht of anders gezegd hoe is de (administratieve) organisatie geregeld bij de Stadswacht.

Het onderzoek dient een beschrijving te geven van de huidige processen en procedures. Het onderzoek dient voorts een normenkader op te leveren aan de hand waarvan kan worden beoordeeld of processen en procedures al dan niet afdoende zijn geregeld, welke processen en/of procedures ontbreken, of er terecht sprake is van (vermeende) onregelmatigheden en welke maatregelen dienen te worden getroffen in processen en procedures ter verbetering.

Het onderzoek dat wordt voorgesteld omvat de adviezen 3 en 4 uit het rapport Wiegant.

In advies 3 wordt een onderzoek voorgesteld naar mogelijke onregelmatigheden bij het verbaliseren en het verwerken van verbalen.

In advies 4 wordt een onderzoek voorgesteld naar de stroom van contractering tot betaling en het bijpassende relatiebeheer.

Het onderzoek naar processen en procedures omvat voorts ook de governance structuur. Het gaat daarbij om een onderzoek naar de relatie tussen directie en bestuur in het verleden, welke maatregelen kunnen worden getroffen ter verbetering en welke rollen bestuur en directie dienen te vervullen in de toekomst.

Onderzoeksperiode

Voor wat betreft de periode waarin de vermeende onregelmatigheden bij het verbaliseren en het verwerken van verbalen zich kunnen hebben voorgedaan, wordt voorshands uitgegaan van de jaren 2013 en 2014. Mocht het onderzoek daar aanleiding tot geven, dan kan het onderzoek ook naar andere jaren worden uitgebreid. De commissie kiest hiervoor om het onderzoek in omvang en tijd in te kaderen.

Onderzoeksopzet

De commissie heeft zich voorts gebogen over de vraag op welke wijze het onderzoek kan worden uitgevoerd. De commissie heeft de volgende mogelijkheden onderzocht:

- Onderzoek door rekenkamercommissie;
- Onderzoek in vorm van raadsenquête;
- Onderzoek door commissie uit de raad;

In onderstaande matrix is een beschrijving opgenomen van de drie onderzoeksmogelijkheden.

Onderwerpen	Onderzoek rekenkamercommissie	Raadsenquête	Commissie uit de raad
<i>Formele grondslag</i>	Verordening rekenkamercommissie 2004 (artikel 81 o.a. Gemeentewet)	Artikel 155a-155f Gemeentewet	Artikel 84 Gemeentewet
<i>Procedure start onderzoek</i>	a. Rekenkamercommissie bepaalt zelf de onderwerpen die zij onderzoekt, formuleert de probleemstelling en stelt de onderzoeksopzet vast (artikel 6 eerste lid) b. De raad kan de rekenkamercommissie <i>een gemotiveerd verzoek doen</i> tot het instellen van een onderzoek (artikel 6 derde lid)	De raad kan op voorstel van een of meer van zijn leden een onderzoek instellen naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur (artikel 155a eerste lid)	Raad stelt commissie in. Raad dient zich uit te spreken over bemensing van commissie
<i>Bevoegdheid te besluiten tot</i>	De rekenkamer bericht de raad binnen een maand in	a. De gemeenteraad besluit tot het instellen van een	

<i>onderzoek</i>	hoeverre aan het verzoek van raad wordt voldaan (artikel 6 vierde lid. Als raad verzoek handhaaft, zal de rekenkamercommissie het onderzoek alsnog instellen (artikel 6 vijfde lid)	raadsenquête. Het besluit tot het instellen omvat een omschrijving van het onderwerp van het onderzoek alsmede een toelichting(art 155a tweede lid) b. De raad besluit ook tot het instellen van een onderzoekscommissie.	
<i>Additionele besluitvorming</i>		a. Voordat de raad besluit tot het instellen van een raadsenquête moet een verordening op de raadsenquête door de raad worden vastgesteld (artikel 155a achtste lid) b. Raad stelt een kostenraming vast voor onderzoek die door college in de ontwerp begroting wordt opgenomen (artikel 155 f)	
<i>Verplichte medewerking onderzoek</i>	De leden van het gemeentebestuur en de ambtenaren van de gemeente zijn verplicht de gevraagde inlichtingen aan de rekenkamercommissie te verstrekken	In artikel 155 b is de medewerkingsplicht opgenomen onder meer van college- en oud-collegeleden, burgemeester en oud-burgemeester, van ambtenaren en gewezen ambtenaren. In artikel 155c is voor dezelfde groep een verschijningsplicht opgenomen om gehoord te worden als getuige of deskundige	Geen verplichte medewerking
<i>Relatie directie, medewerkers en oud medewerkers stichting Stadswacht</i>	Medewerking kan niet worden afgedwongen; vrijwillige medewerking kan	Medewerking kan niet worden afgedwongen; vrijwillige medewerking kan	Medewerking kan niet worden afgedwongen; vrijwillige medewerking kan
<i>Eed/belofte</i>		Onderzoekscommissie kan besluiten dat getuigen eed/belofte dienen af te leggen. Geldt zowel voor verplichte als vrijwillige verschijning	
<i>Tijdpad</i>	Onderzoek kan van start gaan nadat de rekenkamercommissie heeft gereageerd. Doorlooptijd naar verwachting 3 à 4 maanden	Onderzoek kan pas van start gaan nadat verordening is vastgesteld. Eerstvolgende raadsvergadering is juni 2015. Doorlooptijd daarna is naar verwachting 3 à 4	Onderzoek kan van start gaan na raadsvergadering. Wel dient nog te worden gezorgd voor kader/regelgeving. Doorlooptijd daarna is

		maanden	naar verwachting 3 à 4 maanden
<i>Kosten</i>	Uitgangspunt is de hoogte van budget van rekenkamercommissie	Uitgangspunt is de hoogte van budget van rekenkamercommissie	Uitgangspunt is de hoogte van budget van rekenkamercommissie

Afwegingskader

De commissie gaat er van uit dat zowel in het geval van onderzoek door rekenkamercommissie als onderzoek door commissie uit de raad, de commissies zich zullen laten bijstaan door een extern bureau. Het externe bureau zal namens de commissie de onderzoeksvraag beantwoorden en met conclusies en aanbevelingen komen. Het is vervolgens aan de commissie uit de raad of de rekenkamercommissie een oordeel te vellen over de conclusies en aanbevelingen en dat oordeel aan de raad voor te leggen.

Bedacht dient te worden dat het onderzoek bij de Stichting Stadswacht Helmond een onderzoek betreft bij een zogenoemde verbonden partij van de gemeente. Dat betekent dat bij het begin van het onderzoek aan het bestuur van de Stichting om medewerking aan het onderzoek dient te worden gevraagd.

Voorts betekent het dat de vraag dient te worden beantwoord of een raadsenquête wel het geëigende middel is om in te zetten.

In de Gemeentewet is opgenomen dat een onderzoek kan worden ingesteld naar het door het college of burgemeester gevoerde bestuur (art. 155a, lid 1). Het object van onderzoek is beperkt. Het omvat slechts het door het college of door de burgemeester als zelfstandig ambt gevoerde bestuur. De betekenis van de term bestuur is hier van groot belang. De wetsgeschiedenis biedt terzake niet veel aanknopingspunten. De vraag kan worden gesteld of een onderzoek naar processen en procedures wel kan worden geschaard onder het begrip bestuur. Een eenduidige opvatting is daarover niet te geven, maar de term bestuur lijkt eng te moeten worden opgevat.

Kosten

De commissie verwacht dat de kosten van het onderzoek naar de processen en procedures kunnen worden uitgevoerd binnen de hoogte van het jaarbudget van de rekenkamercommissie. De kosten gemoeid met het feitenonderzoek naar de verbalen in 2013 en 2014 is nu niet aan te geven. Het is nu nog niet doenlijk om een exacte prijsopgave te geven omdat er nog geen offertes zijn aangevraagd.

Advies

De commissie is van oordeel dat het onderzoek kan worden uitgevoerd door een commissie uit de raad dan wel de rekenkamercommissie.

Indien uit beide opties een keuze dient te worden bepaald, heeft de commissie een voorkeur voor een onderzoek door de rekenkamercommissie.

Als argument voor dat standpunt brengt de commissie naar voren dat in de Gemeentewet al het kader is bepaald voor de rekenkamercommissie. Verder is voor de rekenkamercommissie al een verordening opgesteld en is de bemensing al geregeld. Tenslotte geldt dat de rekenkamercommissie geacht wordt expertise te hebben in dit type onderzoeken.

De voorzitter
C.H.M. van der Burgt

de griffier
mr. J.P.T.M. Jaspers

Raadsbesluit 38

Vergadering 31 maart 2015 (verbeterd exemplaar-definitief)

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

het onderzoek naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van de processen en procedures bij de Stichting Stadswacht Helmond te laten uitvoeren door de Rekenkamercommissie;

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 31 maart 2015.

De raad voornoemd,
de voorzitter

de griffier